

Y PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Ionawr 2020

- PRESENNOL:** Y Cynghorydd Llinos M Huws (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Ieuan Williams (Is-Gadeirydd)
- Y Cynghorwyr R Dew, Bob Parry OBE FRAgS, Alun W Mummery a Robin Williams.
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151,
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro,
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- HEFYD YN BRESENNOL:** Y Cynghorwyr Richard Griffiths, Glyn Haynes ac Aled M Jones.
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorwyr Carwyn Jones, R Meirion Jones a Dafydd Rhys Thomas.

Estynnodd y Cadeirydd ei chydymdeimlad â'r Cynghorydd Carwyn Jones a'i deulu ar eu profedigaeth ddiweddar.

1 DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2 MATERION BRYN A ARDYSTIWYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU SWYDDOG A BENODWYD GANDDI

Nid oedd dim materion brys i adrodd arnynt.

3 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 16 Rhagfyr, 2019 i'w cymeradwyo.

PENDERFYNWYD cadarnhau cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 16 Rhagfyr, 2019 fel rhai cywir.

4 CYLLIDEB REFENIW DDRAFFT 2020/21

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 a oedd yn ymgorffori'r Gyllideb Refeniw ddrafft ar gyfer 2020/21 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid, er bod y sefyllfa gyllidebol ar gyfer 2020/21 yn well na'r disgwyl oherwydd setliad dros dro uwch gan Lywodraeth Cymru, mae'r amgylchiadau ariannol yn parhau i fod yn heriol. Nid yw'r setliad, mewn termau real, ond yn cymharu â lefel darpariaeth Llywodraeth Cymru yn 2012/13. Adroddodd ymhellach fod

Llywodraeth Cymru yn tybio y bydd awdurdodau lleol yng Nghymru yn codi'r Dreth Gyngor 7.1% er mwyn cydbwysu'u cyllidebau er bod setliad gwell wedi'i roi. Mae cronfeydd wrth gefn y Cyngor wedi gostwng oherwydd fe'u defnyddiwyd i gwrdd â phwysau ariannol mewn gwasanaethau statudol lle mae'r galw'n parhau i gynyddu, megis y Gwasanaethau Oedolion ac Addysg. Roedd yr Aelod Portffolio o'r farn y gallai bod angen adolygu cyllideb sylfaenol y gwasanaethau hyn. Dywedodd ymhellach ei fod wedi cynghori'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd yn y bore, a'i fod yn dymuno dweud yn yr un modd wrth y Pwyllgor Gwaith, fod angen cymryd agwedd ddarbodus o ran gwneud argymhellion mewn perthynas â Chyllideb Refeniw 2020/21.

Cafodd y Pwyllgor amlinelliad manwl gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 o'r rhannau yn yr adroddiad a oedd yn ymwneud â'r gyllideb refeniw arfaethedig ar gyfer 2020/21. Amlygwyd ac adroddwyd ar y materion canlynol: -

- Paratwir y gyllideb ar sail y rhagdybiaethau a nodwyd yn y Cynllun Ariannol Tymor Canol a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Gwaith ym mis Medi, 2019. Mae'r rhain wedi'u hystyried wrth gyfrifo'r gyllideb ddigyfnewid ar gyfer 2020/21;
- Nodwyd y newidiadau yr ymrwymwyd iddynt a'r addasiadau a wnaed i'r gyllideb ym mharagraffau 3.1 i 3.10 o'r adroddiad;
- Mae nifer o gyllidebau wrth gefn wedi'u hadeiladu i mewn i'r gyllideb i dalu costau tymor penodol a nodir y risgiau posib y gallai bod angen cyllid ar eu cyfer yn ystod y flwyddyn ym mharagraff 4.1 (Tabl 1). Mae'r sefyllfa ariannol well yn 2020/21 yn caniatáu i'r Cyngor leihau'r Gyllideb Wrth Gefn ar gyfer Cyflogau a Graddfeydd gan na ddisgwylir y bydd angen gwneud gostyngiadau sylweddol yn nifer y staff yn 2020/21;
- Costau staff - mae ansicrwydd o ran y dyfarniad tâl i Athrawon sy'n cychwyn ym mis Medi 2020 a hefyd ynghylch y dyfarniad tâl o Ebrill 2020 ar gyfer staff nad ydynt yn athrawon - mae hyn yn risg i gyllideb y Cyngor gyda phob cynnydd o 1% yn y dyfarniad tâl i staff nad ydynt yn athrawon yn gyfwerth â baich cyllidebol ychwanegol o £450k;
- Galw cynyddol am Ofal Cymdeithasol i Oedolion, gyda niferoedd cynyddol o gleientiaid ar draws pob maes gwasanaeth. Ar gyfer 2019/20 disgwylir i'r Gwasanaeth wario £1.21m yn uwch na'r gyllideb. Mae'r gorwariant net a amcangyfrifwyd ar gyfer Gofal Cymdeithasol i Oedolion, ar ôl caniatáu ar gyfer 2 grant ychwanegol gan Lywodraeth Cymru, yn £980k ac mae'r swm hwn wedi'i nodi fel yr isafswm sydd raid wrtho i fynd i'r afael â'r diffyg yn y gyllideb. Fodd bynnag, dim ond 1 grant (Grant Gweithlu Gofal Cymdeithasol a Chynaliadwyedd) sydd wedi'i gadarnhau ar gyfer 2020/21 ac ni chadarnhawyd hyd yma a fydd y Cyngor yn derbyn y Grant Pwysau'r Gaeaf unwaith eto yn 2020/21;
- Mae costau cludiant ysgol wedi bod yn uwch na'r gyllideb a neilltuwyd ers nifer o flynyddoedd oherwydd cynnydd yn y galw ac mae costau'n dal i fod £250k yn uwch na'r gyllideb ac oni chywirir y gyllideb yn 2020/21 bydd y gyllideb hon yn gorwario;
- Cynlluniwyd gostyngiad o £800k yn y gyllideb a ddirprwyir i'r ysgolion ond gohiriwyd y gostyngiad am flwyddyn a defnyddiwyd arian o'r Grant Cyflog Athrawon ychwanegol a 50% o'r Grant Pensiwn Athrawon. Mae'r grantiau hyn bellach wedi'u trosglwyddo i'r setliad a byddent yn caniatáu i'r Pwyllgor Gwaith wrthdroi'r penderfyniad i leihau'r gyllideb os yw'n dewis gwneud hynny;
- Yn seiliedig ar yr holl addasiadau a rhagdybiaethau, mae'r gyllideb ddigyfnewid ar gyfer 2020/21 yn £142.203m, sef cynnydd o £6.993m ar gyllideb derfynol 2019/20. Mae'r setliad dros dro ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2019 yn dangos cynnydd o £237m yn lefel gyffredinol y cyllid ar gyfer Cymru sy'n gyfwerth â chynnydd o 5.6% mewn termau arian parod. Fodd bynnag, mae £53.2m yn ymwneud â grantiau a drosglwyddwyd i mewn a phan fydd effaith y

newidiadau hyn yn cael ei haddasu ar gyfer ffigwr gwirioneddol, mae'n dangos cynnydd o £183.8m yn y cyllid, sef cynnydd o 4.3%;

- Mae Tabl 4 yn yr adroddiad yn dangos effaith gwahanol lefelau o godiadau yn y Dreth Gyngor ar Dreth Gyngor Band D. Byddai angen cynnydd o 4.64% yn y Band Treth Gyngor i gwrdd â'r gofynion cyllidebol ar gyfer 2020/21;
- Mae'r sefyllfa ariannol ar gyfer 2021/22 yn dal i fod yn ansicr ac efallai y gwelir y cyfnod llymder yn dychwelyd a fydd yn golygu y bydd angen arbedion pellach. Mae arbedion o £343k wedi'u nodi fel rhai y gellid eu gweithredu o Ebrill 2020 heb gael fawr o effaith ar ddarpariaeth gwasanaethau'r Cyngor. Pe bai'r arbedion yn cael eu gweithredu a'r arian hwnnw'n cael ei ddefnyddio i gynyddu lefel y balansau cyffredinol neu i ariannu gwariant cyfalaf yn 2020/21, yna byddai hyn yn gadael y Cyngor mewn sefyllfa ariannol well yn 2021/22 gan nad yw gweithredu'r naill neu'r llall o'r opsiynau hyn yn cynyddu'r gyllideb refeniw yn barhaol nac yn lleihau'r cyllid sydd ar gael.

Adroddodd y Cynghorydd Aled M Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar y trafodaethau yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 13 Ionawr, 2020 lle cyflwynwyd y Gyllideb Refeniw Ddrafft ar gyfer 2020/21. Dywedodd fod y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol wedi argymhell i'r Pwyllgor Gwaith fel a ganlyn: -

- na ddylid gweithredu'r gostyngiad o £800k yn y gyllideb a ddirprwyir i'r ysgolion ac a ohiriwyd o 2019/20;
- peidio â chodi ffioedd parcio yn yr ardaloedd trefol i'r lefel a gynigiwyd;
- na ddylai'r cynnydd yn y Dreth Gyngor ar gyfer 2020/21 fod yn fwy na 5%.

Dywedodd ymhellach nad oedd yr adroddiad i'r Pwyllgor Sgriwtini yn cynnwys unrhyw wybodaeth am gronfeydd wrth gefn y Cyngor. Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid nad yw gwybodaeth am gronfeydd wrth gefn y Cyngor yn cael ei chynnwys yn yr adroddiad ar y cynigion cyllidebol cychwynnol ond bod y Pwyllgor Gwaith yn ystyried adroddiad llawn ar Gronfeydd Wrth Gefn a Balansau cyn iddo argymhell y cynigion terfynol ar gyfer y gyllideb.

Wrth nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd iddo, roedd y Pwyllgor Gwaith yn dymuno diolch i'r staff am eu gwaith yn paratoi'r cynigion cyllidebol cychwynnol. Soniwyd am yr ansicrwydd o ran y dyfarniad cyflog i athrawon a'r pwysau y mae hynny'n ei roi ar gynigion cyllidebol awdurdodau lleol. Dywedodd yr Arweinydd fod Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru mewn trafodaethau â chynrychiolwyr yr Undeb perthnasol a Llywodraeth Cymru a nododd ei bod yn ystyried nad oedd Llywodraeth Cymru wedi rhoi cyllid digonol o fewn y setliad i gwrdd â'r dyfarniad cyflog ar gyfer athrawon. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 y gallai Llywodraeth Cymru roi grant ychwanegol, fel y rhoddwyd y llynedd, i gwrdd â'r diffyg yn y setliad er mwyn cwrdd â'r dyfarniad cyflog i athrawon. Fodd bynnag, dywedodd fod ansicrwydd ar hyn o bryd a roddir grant o'r fath.

PENDERFYNWYD :-

- Cymeradwyo'r addasiadau i'r Gyllideb a gynhwyswyd yn y Gyllideb Ddifyfnewid fel y nodir ym mharagraffau 3 i 7 o'r adroddiad yn Atodiad 1;
- Cymeradwyo'r gyllideb ddifyfnewid ar gyfer 2020/21, sef £142.203m, a dylai hyn fod yn sail i gyllideb refeniw 2020/21;
- Ymgynghori â'r cyhoedd a rhanddeiliaid eraill ar gynnydd arfaethedig yn y Dreth Gyngor ar gyfer 2020/21 o rhwng 4.5% a 5%;

- Ar ôl y cynnydd arfaethedig yn y Dreth Gyngor a gweithredu'r arbedion, os oes unrhyw arian dros ben ar gael, dylai'r Pwyllgor Gwaith benderfynu sut i ddefnyddio'r gwarged hwnnw (fel y nodwyd ym mharagraff 10.5);
- Y dylai'r Pwyllgor Gwaith ymofyn barn y cyhoedd ar y strategaeth gyllidebol arfaethedig.

5 CYLLIDEB GYFALAF 2020/21

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith, adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 a oedd yn ymgorffori'r Gyllideb Gyfalaf ar gyfer 2020/21.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid bod gofyn i'r Pwyllgor Gwaith gynnig cyllideb gyfalaf ar gyfer 2019/20 a fydd wedyn yn cael ei chyflwyno i'r Cyngor Llawn yn ei gyfarfod ar 10 Mawrth, 2020. Roedd yr adroddiad yn nodi'r brif raglen gyfalaf arfaethedig ar gyfer 2020/21.

Adroddodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 yn fanwl i'r Pwyllgor am y prif bwyntiau yn yr adroddiad, ac amlygwyd ac adroddwyd ar y materion a ganlyn: -

- Mae'r Strategaeth Gyfalaf gyfredol yn nodi'r egwyddorion i'r Cyngor eu dilyn wrth bennu ei raglen gyfalaf, a dyrennir cyllid cyfalaf bob blwyddyn i sicrhau bod y Cyngor yn buddsoddi yn ei asedau cyfredol h.y. adeiladau'r Cyngor, cerbydau, offer TG, priffyrdd a ffyrdd;
- Cyfeiriwyd at y cyllid cyfalaf (fel y dangosir yn Nhabl 1 yr adroddiad) a oedd yn dangos y cyllid cyfalaf y disgwylir iddo fod ar gael ar gyfer 2020/21 a bod y ffigyrau ar gyfer y setliad cychwynnol i lywodraeth leol yn cyfeirio at y Grant Cyfalaf Cyffredinol a Benthycia â Chymorth. Mae lefel y cyllid o dan y ddau bennawd hyn wedi aros yn weddol gyson dros nifer o flynyddoedd ac ni ragwelir y byddant yn newid yn sylweddol rhwng y setliad dros dro a'r setliad terfynol;
- Amlinellwyd y sefyllfa o ran rhaglen gyfalaf Ysgolion yr 21ain Ganrif i'r Pwyllgor;
- Mae cyllid y CRT wedi'i glustnodi ar gyfer prosiectau CRT yn unig. Mae'r cynllun yn caniatáu ar gyfer defnyddio £5.24m o gronfeydd wrth gefn y CRT yn 2020/21;
- Cyfeiriwyd at y cynlluniau yr ymrwymwyd iddynt yn 2019/20 fel y dangosir yn Nhabl 2 yr adroddiad, a fydd yn cario drosodd i 2020/21 ond bydd angen cyllid cyfatebol ychwanegol o £75k mewn perthynas â Chynllun Adfywio Caergybi (Rhan II y Fenter Treftadaeth Treflun) ac argymhellir y dylid cynnwys y cynllun hwn yn rhaglen gyfalaf 2020/21;
- Adnewyddu / Amnewid Asedau Cyfredol (fel y dangosir yn Nhabl 3 yr adroddiad). Mae lefel y cyllid yn parhau yn 2021/22 a thu hwnt a bydd rhaglen gyfalaf y Cyngor yn gyfyngedig i adnewyddu ac amnewid asedau cyfredol;
- Cyfeiriwyd at brosiectau cyfalaf 'Unwaith ac am Byth' i'w hariannu yn 2020/21 (fel y dangosir yn Nhabl 4 yr adroddiad) a oedd yn werth cyfanswm o £ 2,174m;
- 'Roedd paragraff 5.4 yr adroddiad yn dwyn sylw at nifer o brosiectau nad oes angen cyllid arnynt yn 2020/21 ond a allai fod angen eu hariannu yn 2021/22 neu wedi hynny.

Adroddodd y Cynghorydd Aled M Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar drafodaethau cyfarfod y Pwyllgor hwnnw ar 13 Ionawr, 2020 lle cyflwynwyd y Gyllideb Gyfalaf ar gyfer 2020/21. Dywedodd fod y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol wedi argymhell cefnogi'r Rhaglen Gyfalaf o £36.903m ar gyfer 2020/21.

Roedd yr Arweinydd yn dymuno diolch i'r Panel Sgriwtini Cyllid am ei waith mewn perthynas â'r Gyllideb Gyfalaf a'r Gyllideb Refeniw ar gyfer 2020/21.

Wrth nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd, 'roedd y Pwyllgor Gwaith yn dymuno cofnodi bod gan y Cyngor bellach strategaeth ar gyfer cynnal asedau'r Cyngor.

PENDERFYNWYD :-

- **Argymell y rhaglen gyfalaf ganlynol ar gyfer 2020/21 i'r Cyngor llawn: -**

	£ 'm
Cynlluniau 2019/20 a Ddygwyd Ymlaen	3,294
Adnewyddu / Amnewid Asedau	5,158
Prosiectau Cyfalaf Un tro Newydd	2,174
Mân-ddaliadau wedi'u hariannu o dderbyniadau cyfalaf	100
Ysgolion yr 21ain Ganrif	9,039
Cyfrif Refeniw Tai	17,138

Cyfanswm y Rhaglen Gyfalaf a argymhellir ar gyfer 2020/21	36,903
--	---------------

Wedi ei ariannu gan:

Grant Cyfalaf Cyffredinol	2,165
Benthyca â Chymorth	2,364
Derbyniadau Cyfalaf	245
Cronfa Gyfalaf	500
Benthyca â Chymorth - Ysgolion yr 21ain Ganrif	2,680
Benthyca Digymorth – Ysgolion yr 21ain Ganrif	3,679
Gwarged CRT a Gwarged yn y Flwyddyn	14,228
Benthyca Digymorth CRT	250
Grantiau Allanol	7,572
Cyllid 2019/20 a Ddygwyd Ymlaen	3,219

Cyfanswm Cyfalaf Cyllid 2020/21	36,903
--	---------------

- **Bod y Pwyllgor Gwaith yn ystyried defnyddio'r gronfa wrth gefn TAW Hamdden ac unrhyw dderbyniadau cyfalaf posib o werthiant arfaethedig y cwrs golff pan gyflwynir fersiwn ddrafft y Cynllun Datblygu Darpariaeth Hamdden ar gyfer Cenedlaethau'r Dyfodol i'r Pwyllgor Gwaith. Bod y £32k sy'n weddill yn cael ei ddwyn ymlaen fel cyllid i'w ddefnyddio yn 2021/22;**
- **Nodi'r gofynion cyllido posib yn y dyfodol ar gyfer 2021/22 ymlaen (fel y nodwyd yn Atodiad 1, Tabl 3 a pharagraff 5.5).**

Daeth y cyfarfod i ben am 3.05 pm.

Y CYNGHORYDD LLINOS M HUWS